

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Cooper împotriva Regatului Unit (MC) - 48843/99

Hotărârea din 16.12.2003 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 1

Instanță imparțială

Instanță independentă

Independența și imparțialitatea unei curți marțiale: *neîncălcare*

În fapt – Reclamantul, care efectua serviciul militar în cadrul forțelor aeriene britanice (*Royal Air Force* – „RAF”), a fost condamnat pentru furt de către o curte marțială regională, alcătuită dintr-un președinte permanent, doi ofițeri cu grad inferior și un *judge advocate*. Președintele și ceilalți doi ofițeri nu aveau pregătire juridică, dar primiseră un document de informare, care cuprindea instrucțiuni detaliate cu privire la modul în care trebuiau să se comporte. În calitate de ofițeri ai forțelor aeriene, aceștia făceau obiectul unor rapoarte de evaluare din partea superiorilor ierarhici, dar aceste rapoarte nu aveau legătură cu deciziile lor judiciare. *Judge advocate*, un civil cu pregătire juridică, asigură buna desfășurare a procesului și pronunță hotărâri obligatorii cu privire la aspecte de drept și procedurale. Acesta nu participă la deliberări și nici la votul asupra verdictului. Autoritatea de control, care revizuieste automat toate verdictele de vinovăție și toate pedepsele, a informat reclamantul că nici verdictul și nici pedeapsa pronunțate nu vor fi modificate. Apelul reclamantului în fața curții marțiale de apel a fost respins.

În drept – Art. 6 § 1: în hotărârea *Findlay*, Curtea a concluzionat că îngrijorarea reclamantului cu privire la independența și imparțialitatea curții marțiale convocate înainte de intrarea în vigoare a Legii din 1996 privind forțele armate era justificată în mod obiectiv, principala preocupare privind rolul jucat în procedură de „ofițerul care a făcut convocarea”. Ulterior, în cauza *Morris*, Camera a considerat că Legea din 1996 a răspuns în mare măsură acestor preocupări, că modalitatea de desemnare a membrilor curții marțiale nu aducea atingere independenței curții marțiale, precum și că președintele permanent și *judge advocate* constituiau garanții importante. Totuși, Camera a concluzionat că aceste garanții nu erau suficiente pentru a exclude riscul exercitării unor presiuni externe asupra celorlalți membri ai instanței. De asemenea, a constatat că rolul autorității de control venea în întâmpinarea principiului conform căruia o hotărâre obligatorie pronunțată de o instanță nu poate fi modificată de o autoritate nejudiciară. În speță, Marea Cameră a cercetat dacă existau motive valabile pentru a se abate de la aceste concluzii, ținând seama totodată de informațiile și elementele care nu au fost prezentate în fața Camerei în cauza *Morris* și de care dispune în prezent.

a) Instanțe militare – Nimic din dispozițiile art. 6 nu interzice, în principiu, ca instanțele militare să judece membrii forțelor armate acuzați de săvârșirea unor infracțiuni. Prin urmare,

în fiecare cauză în parte trebuie să se stabilească dacă îndoielile privind independența și imparțialitatea unei anumite curți marțiale pot fi considerate justificate în mod obiectiv.

b) Autoritatea superioară, autoritatea de trimitere în judecată și funcționarii administrativi ai curții – În vreme ce autoritatea superioară hotărăște dacă este necesar să trimită o cauză autorității de trimitere în judecată, aceasta din urmă este cea care stabilește dacă este necesar sau nu să fie începută ancheta penală. Autoritatea superioară nu are alt rol în materie de cercetare penală și nu este relevant dacă aceasta are sau nu competențe juridice sau dacă există un raport ierarhic între aceasta și comandantul acuzatului. Directorul autorității de trimitere în judecată și colaboratorii săi au pregătire juridică, iar decizia de a începe ancheta penală este adoptată în funcție de criterii juridice comparabile cu cele aplicate în materie civilă. Deși șeful autorității de trimitere în judecată este, de asemenea, Directorul Serviciului Juridic al RAF, acesta nu trebuie să răspundă decât în fața *Attorney General* și nu face obiectul unor rapoarte privind activitățile sale specifice de natură penală. În plus, nu există legături ierarhice sau profesionale între autoritatea superioară și autoritatea de trimitere în judecată. În cele din urmă, deși este adevărat că funcționarii administrativi sunt ofițeri ai RAF, aceștia sunt independenți de autoritatea superioară și de autoritatea de trimitere în judecată, funcțiile lor sunt de natură administrativă în esență și nu au decât o marjă de manevră redusă în materie de selectare a membrilor curții marțiale. În consecință, argumentele prezentate de reclamant nu contestă în niciun fel concluziile pronunțate în cauza *Morris* în ceea ce privește autenticitatea separării funcțiilor de trimitere în judecată, convocare și decizie în cadrul procedurii curții marțiale, reglementată de Legea din 1996.

c) Membrii curții marțiale – i. *Judge advocate* este un civil dotat cu competențe juridice, a cărui independență nu este contestată de reclamant; prezența acestuia și rolul central pe care îl joacă în procedură constituie una dintre cele mai importante garanții de independență. ii. Președintele permanent al curților marțiale este un ofițer cu rang înalt, care ocupă o funcție cu normă întreagă un anumit număr de ani înainte de a ieși la pensie și care, prin urmare, nu se așteaptă la o promovare, ceea ce îi demonstrează independența; în plus, faptul că nu are competențe juridice nu aduce atingere independenței sale, deoarece *judge advocate* este cel care pronunță hotărâri judecătorești obligatorii. Președinții permanenți fac obiectul unor rapoarte de evaluare, nu fără a genera preocupări, dar aceste rapoarte nu privesc hotărârile lor judecătorești; în fine, deși inamovibilitatea lor nu este prevăzută în mod expres, aceștia nu au de ce să se teamă de o destituire și niciun președinte permanent nu a fost demis niciodată din funcție. iii. În ceea ce privește membrii ordinari, dacă natura *ad-hoc* a desemnării lor și rangul lor relativ inferior nu aduc atingere în sine independenței lor, acești factori arată clar necesitatea unor garanții deosebit de convingătoare pentru a asigura că nu se exercită presiuni externe asupra acestor ofițeri. În această privință, protecția pe care o oferă președintele permanent și *judge advocate*, normele de selectare a membrilor și jurământul depus de aceștia, dreptul inculpatului de a recuza orice membru, confidențialitatea deliberărilor, regula care impune ca membrul cu rangul cel mai mic să își exprime primul opinia și posibilitatea de a trimite în judecată pentru împiedicarea bunei funcționări a justiției constituie garanții importante. În plus, Marea Cameră a considerat că nu se justifică să se abată de la concluzia pronunțată de Cameră în cauza *Morris*, conform căreia aceste garanții nu erau suficiente pentru a exclude riscul exercitării unor presiuni exterioare asupra membrilor ordinari. În primul rând, în ceea ce privește lipsa pregătirii lor juridice, faptul că magistrați fără formare profesională juridică își desfășoară activitatea într-o instanță nu contravine în sine art. 6 și, având în vedere rolul cheie pe care îl are *judge advocate*, independența membrilor ordinari nu este compromisă de lipsa lor de pregătire juridică. În al doilea rând, documentul de informare, care descrie detaliat natura și limitele rolului membrilor, reprezintă o garanție

suplimentară de care Camera nu luase cunoștință. În al treilea rând, s-a precizat că membrii ordinari nu pot face obiectul unui raport cu privire la deciziile lor judiciare; de altfel, interdicția impusă membrilor de a divulga orice opinie sau vot exprimat constituie un obstacol practic în redactarea unui astfel de raport.

d) Autoritatea de control – Curtea își exprimă îngrijorarea referitoare la o procedură care abilitază o autoritate nejudiciară să modifice concluziile pronunțate de un organ judiciar, dar constată că hotărârea definitivă este pronunțată tot de un organ judiciar, și anume curtea marțială de apel. În circumstanțele speței, rolul autorității de control nu a încălcat principiul care impune ca hotărârea obligatorie pronunțată de o instanță să nu poată fi modificată de o autoritate nejudiciară.

Având în vedere ansamblul circumstanțelor, îndoielile reclamantului privind independența și imparțialitatea curții marțiale care l-a judecat nu erau justificate în mod obiectiv.

Concluzie: neîncălcare (unanimitate).